

Rabtartóink

Polonic* őrmester mindenbe beleköt, és általában túlteljesíti a kínzás normáját. Ki-kiszólít egyet-egyet a rabok közül, csak úgy találomra, saját szórakoztatására. A cellában jól hallani a tompa ütések és a jajongásokat.

Pop őrmester időnként ránk nyitja a cella ajtaját, és békeségesen elbeszélget velünk. Kik vagyunk, van-e feleség, család, és miért kerültünk ide? Egy csapásra érhetővé válik számomra, miért volt olyan fontos Pál apostolnak feljegyeztetni, hogy amikor fogolyként Rómába hurcolták, és Málta szigeténél hajótörést szenvedtek, az őrzésükkel megbízott százados a foglyok életét is számon tartotta, majd pedig a sziget főembele, Publius „nagy emberségesen” vendégül látta őket.

* Román szó, jelentése: merőkanál.

Az „angyalcsináló” sötét bőrű őrmester, ő a halálos ítéletet hajtja végre.

Istrate, a tanítóból lett börtöntiszt nem mulasztja el, hogy minden ok nélkül Nicolae Moldoveanu zeneszerző hamuszürke arcába csapjon.

A Șomlea-testvéreknek már a nevétől is irtózik minden rab. Akiket kiszólitának, nem biztos, hogy vissza is jönnek.

Istrate később közbüntényesként kerül vissza a börtönbe. Cellatársai a felső ágyról pokrócot dobnak a fejére, és egyszerűen agyonverik.

Legyőzni a félelmet – de hogyan? Itt vannak a rácson túl azok, akik folyamatosan fenyegetnek: kezükben van az életünk. A félelem ellenszere a szeretet, nincs más út. Szabad a mi ellenségeinket is szeretni. Akit szeretünk, attól nem félhetünk.

Pedig vannak, akiket csak a bosszú éltet. Ha majd jönnek az amerikaiak, akkor mi következünk, és bizony elégtételt vehetünk az összes igazságtalanság miatt, ami rajtunk megesett.

Amikor végre megengedik, hogy én is dolgozzam, a börtön bútorgyárában egy csoportba kerülök egy finom lelkű, művelt bukaresti egyetemistával. 25 esztendő van a fején. Vőlegényként tartóztatták le, menyasszonyáról évek óta nem tud semmit. Később hozta a hírt az egyik társa, akit évekkel Adrian után tartóztattak le, hogy a lány szinte azonnal megöszült, most Bukarest utcáit járja, a vőlegényét keresi, és azt kérdezi a szembe jövőktől:

– Hol van Adrian?

Adrián legszívesebben az ajtó mellett áll, néha vízszintesen kitarítja a mutató- és a középső ujját, és annyit mond:

– Două degete.

Azaz kétujjnyi távolságra, nem többre, csak kétujjnyi távolságra lesz a kommunisták lába a földtől. Ha majd jönnek az amerikaiak.

– Adrian, én ismerek egy ennél radikálisabb és látványosabb kivégzési módot – mondom neki. Őszinte érdeklődéssel tekint reám. – Saulust, aki lihegett az öldökléstől, a feltámadott Jézus Krisztus szeretetével kivégezte. Az ellenséget nem elég megsemmisíteni. Jobb, ha leesnek a lóról, és megváltozik az életük, sejtről sejtre.

- Două degete – mutatja eltökélten.
- Adrian, én a kommunistákkal szemben is a szeretetre szavazok.

A börtönigazgató meg-meglátogatta cellánkat. Nagy örömet okozott neki félelmet kelteni a papokban és provokálni őket, a maga meglehetősen primitív módján. Egyesek félelemből, mások megvetésből nem válaszoltak a kérdéseire, vagy kerültek a konfrontációt.

Egyszer a következő kérdéssel jött:

- Mít csinált Isten a sötétben, mielőtt a napot megteremtette volna?

Mindenki hallgatott, Richárd nem:

– Isten maga a világosság, igazgató úr, és a világosságnak nincs szüksége világosságra. Az igazgató úr is tud a sötétben gondolkozni. Isten sem unta magát a sötétben.

Richárd úgy beszélt vele, mint egy gyermekkel, akinek szüksége van rá. Az igazgató nem folytatta tovább a teológiai vitát.

Volt Szamosújváron egy őrmester, akinek kedvenc foglalkozásai közé tartozott szidni a papokat. Bejött a cellába, és mondta-mondta a magáét. Egyszerű falusi legényekből verbuválódtak ezek az örök, a rendszer kiemelte őket nyomorúságos környezetükből, és ők, ha csak tehették, hálaival adóztak új uraiknak.

– Ti, papok, kizsákmányoltátok a szegény népet – kezdte az őrmester. Az ünnepi szentelt kaláccsal és a megsarcolt nép adományaival a disznóitokat hizlaltátok, kiszemeltétek magatoknak asszonyainkat, egytől egyig megérdemlitek a börtönt.

A vád hallatán halkán, felháborodva tiltakoztak a papok, de senki nem mert kiállni elé, az őrmester nagy gyönyörűségére. Richárd azonban nem hallgatott:

– Igaza van, őrmester úr. Mi ilyenek vagyunk: anyagiások, mértéktelenek, kéjvágyók. De én ismerek egy olyan papot, aki mindenkit szeretett, a szegényekhez lehajolt, az éhezőket ellátta kenyérrel. Ő maga is a szegények közül való volt. Soha senkinek nem kívánta el a pénzét, kenyerét, ruháját, sőt szétosztogatta, amije volt. Életét is feláldozta a szegényekért.

Nekünk ne higgyen, higgyen inkább neki. Ő rászolgált az őrmester úr bizalmára: Jézus Krisztus a neve!

Hetente kötelezően borotválkoznunk kellett, ám a borotvák sokkal inkább kínzószerszámoknak bizonyultak. Rettegéssel vártuk ezt a napot. Egyszer az őr sűrű káromkodások közepette hozta be a borotvákat, nem kímélt senkit, aki elé került. Ki merte volna rendre utasítani?

Hát Richárd.

– Őrmester úr, megengedem, hogy szárazon borotváljon meg, csak ne káromolja a magasságokban lakozót, aki által mindannyian vagyunk, beleértve önt is.

Az imádság működő erő. Isten jelenlétének ereje. Nem az átkot imádkozzuk rá őreinkre, kínzóinkra.

– Szokott értem imádkozni!? – kérdi a kihallgató.

– Minden nap – szól a válasz.

– Azt kéri, hogy pusztítson el az Isten?

– Nem úgy éppen: azt, hogy térjen meg!